

Departamento di
Enseñansa Aruba

Landsexamen

Landsexamen 2019

VWO, HAVO en MAVO

Examenbureau Aruba
Belgiëstraat #2
Tel: 5283400 / Fax: 5836841
Email: landsexamen@ea.aw
Website: www.ea.aw

Index

Landsexamen 2019

De aanscherpingseisen bij de slaag-/zakregeling vwo en havo	3
Landsexamen	3
Structuur	4
Inrichting profielen.....	5
Soorten landsexamen	6
Opzet.....	7
<i>Mavo</i>	7
<i>Vwo/Havo</i>	7
Vakinformatie.....	8
Toelating	8
Herkansing	8
Slaag-/zakregeling	9
<i>Slaag-/ zakregeling bij volledig examen</i>	9
Certificaat bij een niet volledig landsexamen/deellandsexamen	10
Wat dient u zelf te regelen.....	11
Examentarieven.....	12

De aanscherpingseisen bij de slaag-/zakregeling havo en vwo

1) CE-gemiddelde

Het rekenkundig gemiddelde van alle bij het centraal examen (CE) behaalde cijfers van de kandidaat moet ten minste 5,50 zijn. {= CE-eis}

Met een gemiddelde lager dan 5,50 is de kandidaat **niet** geslaagd. Kandidaten van het landsexamen **met certificaten** moeten rekening houden met de **eerder** behaalde eindcijfers waarvoor een certificaat is verkregen. **Alle CE cijfers tellen mee** in de berekening van het **CE gemiddelde**. Het kan raadzaam zijn om in voorkomende gevallen ook in een met een **voldoende afgesloten vak** waarvoor een **laag CE cijfer** is behaald, **opnieuw examen te doen** met het oog op het kunnen voldoen aan de CE-eis.

CE-eis gaat in voor:

HAVO: vanaf het schooljaar **2014-2015**

VWO: vanaf het schooljaar **2015-2016**

2) Kernvakkenregeling

VWO/HAVO: *De kernvakkenregeling is van toepassing op de vakken **Nederlands, Engels en wiskunde (A, B of C)**. Voor deze drie vakken mag de kandidaat **maximaal één vijf (5)** als eindcijfer behalen.*

Indien een kandidaat geen wiskunde in zijn pakket heeft, dan geldt de kern- vakkenregeling alleen voor de overige kernvakken. Wanneer het vak wiskunde een extra vak is, dan geldt de standaardregel dat het extra vak niet mee telt voor de uitslag als de kandidaat door het niet meetellen van dit vak kan slagen.

De kernvakkenregeling gaat in voor:

HAVO: vanaf het schooljaar **2015-2016**

VWO: vanaf het schooljaar **2016-2018**

3) De rekentoets

*De rekentoets is voorlopig voor mavo, havo en vwo uit de slaag-/zakregeling gehaald, maar is **wel verplicht**.*

Landsexamen

Het landsexamen vwo, havo of mavo is bestemd voor iedereen die geen examen kan doen via een reguliere dag- of avondschool voor vwo, havo of mavo. U kunt voor één of meerdere vakken een landsexamen doen. Het landsexamen diploma is gelijkwaardig aan een diploma dat via een reguliere dag- of avondschool voor vwo, havo of mavo wordt behaald.

Structuur

Net zoals bij de dag- en avondscholen voor vwo, havo en mavo wordt bij het landsexamen ook met *profielen* gewerkt.

Een *profiel* is een samenhangend onderwijsprogramma bestaande uit een combinatie van vakken die in het voortgezet onderwijs gekozen kan worden. Een profiel kenmerkt zich door een brede algemene maatschappelijke en persoonlijke vorming en het geeft een gedegen voorbereiding op een groep (verwante) vervolgopleidingen in het middelbaar, hoger en/of wetenschappelijk onderwijs.

Elk profiel bestaat voor het schooljaar 2018 – 2019 uit minimaal:

Mavo [6x vakken] excl. PWS, Havo [7x vakken] en Vwo [8x vakken] excl. PWS en I&S.

- een *gemeenschappelijk deel* dat, een aantal verplichte vakken omvat die, voor alle kandidaten gelijk is;
- een *profieldeel* dat een aantal verplichte vakken omvat die bepalend zijn voor het gekozen profiel;
- een *limitatieve keuzedeel* dat verplicht één (1) vak omvat binnen de gekozen profiel;
- een *vrije keuzedeel* dat vrij ingevuld kan worden met minimaal één (1) vak (dit geldt alleen voor vwo en havo);
- een profielwerkstuk
- een rekentoets (bij vwo en havo).

U kunt op het vwo, havo of mavo kiezen voor één van de volgende profielen:

- *Mens en Maatschappijwetenschappen* → voor de vervolgstudie in de sociale, de economische of de semi-exacte richting;
- *Natuurwetenschappen* → voor de vervolgonderwijs in de technische, exacte, medische en biologische richting;
- *Humaniora* → voor de vervolgopleiding in de sociale, de taal en literatuur richting.

Inrichting profielen

Hieronder kunt u zien welke onderdelen bij de diverse profielen op het vwo, havo en mavo horen. Tevens is ook te zien welke vakken per onderdeel verplicht zijn en welke vakken per onderdeel gekozen kunnen worden.

-----MAVO-----

Profiel	Mens en Maatschappijwetenschappen	Natuurwetenschappen	Humaniora
Gemeenschappelijk deel (verplicht)	Nederlands Engels		
Profieldeel	Verplicht: wi Keuze uit: - Gs + Ec/M&O - Ak + Ec/M&O - Ak + Gs	Verplicht: wi Keuze uit: - NaSk1+ NaSk2 - Nask2 + Bi	Verplicht: Sp - Ak + Gs
Keuzedeel (minimaal 1 vak kiezen)	Sp, Pa, Bi, Gs, Ec/M&O	Sp, Pa, Bi, Ec/M&O	Wi, Pa, Ec/M&O
Profielwerkstuk heeft betrekking op 1 vak van het gekozen profiel.			

-----VWO/HAVO-----

Profiel	Mens en Maatschappijwetenschappen	Natuurwetenschappen	Humaniora
Gemeenschappelijk deel (verplicht)	Nederlands Engels (vwo – keuze uit: Papiaments, Spaans, Frans) Individu en Samenleving/ Maatschappijleer Rekentoets		
Profieldeel	Verplicht: wi-A of B Keuze uit: - Gs + Ec - Ak + Ec - Ak + Gs	Verplicht: wi-A of B Keuze uit: - Na + Sk - Sk + Bi	Verplicht: Sp - Ak + Gs
Limitatieve keuzedeel (1 vak kiezen)	Sp, Fr, Pa, Bi, Gs, M&O	Sp, Fr, Pa, Bi, Ec, M&O, Wi-D	Pa, Fr, Ec, M&O, wi-A, (wi-C alleen vwo)
Vrije keuzedeel (minimaal 1 vak kiezen)	Sp, Fr, Pa, ec, M&O, ak, gs, wi A/C(vwo)/D, na, sk, bi (U mag geen vak kiezen die u al eerder hebt gekozen)		
Profielwerkstuk heeft betrekking op 1 vak van het gekozen profiel m.u.v. het vak I&S.			

*Wiskunde D kan op havo en vwo gekozen worden alléén in combinatie met Wiskunde B.

*Wiskunde C kan alléén op vwo gekozen worden in het profiel Humaniora en niet op havo niveau.

Het **profielwerkstuk** is een werkstuk waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn voor het gekozen profiel. Het vormt een onderdeel van het examendossier en heeft betrekking op één profiel vak. Bovendien dient het over een vak te gaan dat deel uitmaakt van het examenpakket. Het mag dus niet gaan over een profielkeuzevak dat gekozen kon worden, maar feitelijk niet is gekozen. Het omvat een onderzoek, verslag c.q. een werkstuk en een bespreking.

VWO/HAVO: De eindbeoordeling van het profielwerkstuk samen met de eindbeoordeling van het vak I&S vormt een *combinatiecijfer*.

MAVO: De eindbeoordeling van het profielwerkstuk wordt aangeduid met voldoende, ruim voldoende of goed.

Soorten landsexamen

Er zijn drie soorten landsexamen waaruit gekozen kan worden, namelijk:

- a. **Landsexamen voor een 1-vakdiploma.** Indien u een vwo-, havo- of mavo-diploma heeft behaald of gaat behalen dan kunt u op hetzelfde opleidingsniveau een zogenaamd 1-vakdiploma landsexamen behalen voor een vak dat geen deel uitmaakt van uw examenpakket, als u het eindcijfer (6) of meer voor heeft gekregen;
- b. **Volledig landsexamen.**
 - Het volledig landsexamen vwo omvat vanaf **schooljaar 2017-2018** nog naast I&S, het profielwerkstuk en de rekentoets minimaal acht (8) vakken waarvan één (1) van deze vakken een extra taal moet zijn naast Nederlands en Engels.
 - Het volledig landsexamen havo omvat vanaf het **schooljaar 2016-2017** naast I&S, het profielwerkstuk en de rekentoets minimaal zeven (7) vakken. Indien u wilt doorstroming naar het vwo is het aan te bevelen om examen af te leggen in acht (8) vakken waarvan één (1) van deze vakken een extra taal moet zijn naast Nederlands en Engels.
 - Het volledig landsexamen mavo omvat naast het profielwerkstuk minimaal zes (6) vakken. Voor doorstroming naar de havo is vanaf het **schooljaar 2015-2016 verplicht** om examen af te leggen in **zeven (7)** vakken.
- c. **Niet volledig landsexamen/deellandsexamen.** Het is mogelijk om examen over een aantal jaren verspreid af te leggen in plaats van alle examens in één jaar. Indien u een niet volledig landsexamen/ deellandsexamen wenst af te leggen waarbij u examen aflegt in enkele vakken, dan dient u rekening mee te houden dat u een vak heeft behaald wanneer u het eindcijfer zes (6) of hoger heeft gekregen. Per behaald vak ontvangt u een certificaat. Compenseren is vanaf schooljaar 2017-2018 mogelijk.

Opzet

De meeste landsexamenvakken kennen commissie-examens en centrale examens. De commissie-examens en centrale examens zijn verplichte onderdelen van het landsexamen.

Mavo

Vanaf het schooljaar 2015-2016 bestaat het commissie-examen voor de vakken Nederlands, Engels, Spaans en Papiaments uit twee (2) onderdelen, namelijk:

1. **Commissie-examen schriftelijk gedeelte mavo** (jan-feb):
 - a. voor de talen (Nederlands, Engels, Spaans en Papiaments) wordt er een schrijfvaardigheidsexamen afgenomen.
 - b. voor de vakken wiskunde en scheikunde is er ook een schriftelijke toets.Van dit schriftelijk gedeelte mag één (1) vak herkanst worden;
2. **Commissie-examen mondeling gedeelte mavo** (mrt-apr). Dit onderdeel is van toepassing op alle vakken, behalve wiskunde en scheikunde, inclusief de talen en wordt mondeling afgenomen. Dit onderdeel kan niet herkanst worden.

Vwo/Havo

Bij Vwo/Havo zijn er ook commissie-examens schriftelijk gedeelte en commissie-examens mondeling gedeelte.

Vanaf het **schooljaar 2016-2017** bestaat het commissie-examen voor het vak aardrijkskunde uit twee (2) onderdelen. AK-onderdeel 1 wordt **schriftelijk** afgenomen en AK-onderdeel 2 wordt **mondeling** afgenomen.

1. **Commissie-examen schriftelijk gedeelte Vwo/Havo** (in januari).
De vakken waarvan hun commissie-examen in januari plaatsvinden zijn aardrijkskunde (AK-onderdeel 1) en I&S.
2. **Commissie-examen schriftelijk gedeelte vwo/havo** (in februari-maart)
De vakken waarvan hun commissie-examen in maart worden afgenomen zijn wiskunde (A/B/C/D) en scheikunde.
3. **Commissie-examen mondeling gedeelte vwo/havo**
Alle vakken kennen een mondeling gedeelte behalve de vakken wiskunde (A/B/C/D) en scheikunde. Het mondeling gedeelte vindt in de periode maart-april plaats.

Het is mogelijk dat een kandidaat méér dan 1 commissie-examen schriftelijk en mondeling gedeelte op 1 dag krijgt.

Vanaf het schooljaar **2016-2017**:

- heeft het **havo** voor het vak **Papiamentse taal en cultuur** naast het commissie-examen ook een centraal examen.

Vanaf het schooljaar **2017-2018**:

- heeft het **vwo** voor het vak **Papiamentse taal en cultuur** naast het commissie-examen ook een centraal examen.

Vanaf het schooljaar **2017-2018**:

- heeft het **havo** voor het vak **Aardrijkskunde** naast het commissie-examen ook een centraal examen.

Vakinformatie

De informatie over de diverse vakken inclusief het profielwerkstuk, de rekentoets en alle eisen en regels die de landexamencommissie stelt, zijn in aparte documenten op [\[www.ea.aw\]](http://www.ea.aw) onder **letter L van landexamen** te vinden. Deze informatie kan gedownload worden na bevestiging van uw inschrijving als landexamenkandidaat. Voor een optimale voorbereiding op het landexamen is het raadzaam om alle informatie goed door te nemen.

Toelating

Tot het **landexamen vwo/havo/mavo 2019** worden toegelaten degene:

1.
 - a. die zich tijdig (voor 1 oktober 2018), op de juiste wijze en bij de juiste instantie heeft aangemeld, en
 - b. die tijdig het verschuldigde examengeld volledig heeft voldaan, en
 - c. die per 1 april 2019 een leeftijd bereikt heeft van:
 - 1) 17 jaar of ouder: voor mavo-kandidaten;
 - 2) 18 jaar of ouder: voor havo-kandidaten;
 - 3) 19 jaar of ouder: voor vwo-kandidaten.
2. Onverminderd het eerste lid wordt tot het examen toegelaten degene die een 1-vakdiploma wenst te behalen op eenzelfde opleidingsniveau als de opleiding die hij aan het volgen is met dien verstande dat dit een vak betreft dat niet is opgenomen in zijn combinatie van vakken.

Herkansing

MAVO: Het commissie examen schriftelijk gedeelte van Ne, En, Sp,Pa,wi en Sk mag alleen één (1) vak herkanst worden.

VWO/HAVO: Het commissie examen schriftelijk gedeelte van Ak, I&S, wiskunde-A/B/C/D en Sk mag alleen één (1) vak herkanst worden.
Het commissie examen mondeling gedeelte mag niet herkanst worden.

Voor de vakken die een centraal examen kennen is herkansing slechts toegestaan voor de vakken waarin de kandidaat in het lopende examenjaar landsexamen heeft afgelegd.

Slaag-/zakregeling

Slaag-/zakregeling bij volledig examen

De kandidaat die het landsexamen voor vwo, havo of mavo heeft afgelegd, is geslaagd indien:

- a.
 - 1°. hij voor al zijn examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, eindcijfers heeft behaald van 6 of meer; of
 - 2°. hij voor één van zijn examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, eindcijfers heeft behaald van 6 of meer; of
 - 3°. hij voor twee van zijn examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 5 heeft behaald; of voor één van zijn examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 4 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, eindcijfers heeft behaald van 6 of meer, waarbij het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
 - 4°. hij voor vwo/havo voor één van zijn examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 4 heeft behaald en voor één van deze examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 5 heeft behaald, en voor zijn overige examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 6 of meer heeft behaald, waarbij het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
 - 5°. geen van de eindcijfers van de onderdelen, genoemd bij punt a1 t/m a4, lager is dan 4.
 - 6°. de rekentoets heeft afgelegd.
- b. voor vwo/havo het rekenkundig gemiddelde van alle bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,50 bedraagt;
- c1. voor vwo/havo de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde (A of B) maximaal één vijf (5) als eindcijfer;
- d1. bij de uitslagbepaling voor vwo/havo volgens punt a het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de onderdelen Individu en Samenleving/maatschappijleer en het profielwerkstuk wordt aangemerkt als het eindcijfer van één vak, voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald.
- d2. bij mavo geldt dat het profielwerkstuk moet zijn beoordeeld als “voldoende”, “ruim voldoende” of “goed”.
- e. de voorzitter van de examencommissie bepaalt het eindcijfer, bedoeld bij punt d1, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.

De kandidaat, die examen heeft afgelegd en die niet voldoet aan de voornoemde voorwaarden, is niet geslaagd.

De uitslag van het landsexamen wordt, vastgesteld op grond van de eindcijfers die zijn behaald of cijferlijsten al dan niet in combinatie met:

- a. de eindcijfers van in dat jaar afgelegde deellandsexamens;
- b. een of meer cijferlijsten als bedoeld in artikel 30;
- c. één of meer cijferlijsten van een dagschool voor v.w.o., h.a.vo., m.a.v.o.;
- d. certificaten die niet ouder zijn dan 10 jaar;
- e. een of meer cijferlijsten van een avondschoon voor v.w.o., h.a.v.o, m.a.v.o.

Cijferlijsten worden uitsluitend bij de vaststelling van de uitslag betrokken, indien na het jaar waarin zij zijn vastgesteld, nog geen tien jaren zijn verstreken.

Certificaat bij een niet volledig landsexamen/deellandsexamen

Bij het afleggen van een niet volledig landsexamen voor het vwo, havo of mavo ontvangt u een certificaat voor elk vak waarvoor een zes of meer is behaald.

Ook ontvangt u een certificaat bij het behalen van het profielwerkstuk (mavo) of profielwerkstuk/I&S (vwo/havo). De certificaten worden gebruikt om een vwo-, havo- of mavodiploma op te bouwen.

Een certificaat is maximaal 10 jaar geldig. Dat wil zeggen dat u maximaal 10 jaar de tijd hebt om een vwo, havo of mavodiploma te behalen.

De geslaagde kandidaat voor het landsexamen ontvangt een diploma waarop vermeld staat het profiel en de behaalde vakken inclusief profielwerkstuk en indien van toepassing de rekentoets.

De kandidaat die is geslaagd en in het bezit is van certificaten en vrijstellingsbewijzen dient deze originele bewijsstukken in te leveren voor het diploma.

De geslaagde kandidaat voor een niet volledig landsexamen/deel- landsexamen krijgt een certificaat waarop vermeld staat:

- het vak of de vakken waarin examen is/zijn afgelegd;
- het cijfer voor het commissie-examen en eventueel het centraal examen en het eindcijfer voor het/de betreffende vak/vakken.

Alle geslaagde kandidaten krijgen een cijferlijst uitgereikt waarop vermeld staat:

- de vakken waarin examen is afgelegd;
- de cijfers voor het commissie-examen en het centraal examen en het eindcijfer voor de vakken afzonderlijk;
- de titel van het profielwerkstuk, het vak waarop het betrekking heeft en het behaalde resultaat ervoor;
- eventueel de rekentoets;
- en de uitslag 'Geslaagd'.

Wat dient u zelf te regelen

De inschrijving voor het landsexamen

U schrijft zichzelf in als kandidaat voor examen in een vak (1-vakdiploma), een volledig of niet volledig landsexamen/deellandsexamen. Dit gebeurt door middel van het invullen en inleveren van het inschrijvingsformulier bij het Examenbureau **vóór 1 oktober** van het schooljaar waarin u het examen aflegt.

Het inschrijvingsformulier is vanaf 1 september te downloaden van [\[www.ea.aw\]](http://www.ea.aw) onder letter L van landsexamen.

De betaling van examengeld

U dient bij de inschrijving nog de nodige documenten in te leveren. Wanneer u bericht heeft ontvangen dat u mag deelnemen aan het landsexamen, dient u minimaal 1 vak direct **online** te betalen.

De hoogte van het examengeld is vooral afhankelijk van het aantal vakken waarin u examen wenst te doen. U betaalt voor meerdere deexamens per jaar nooit meer dan het totale bedrag voor een volledig landsexamen.

Examentarieven

In onderstaande tabel staan de examentarieven* voor landsexamen 2019 weergegeven.

Examentarieven voor landsexamens 2019**		
Aantal vakken		Bedrag
1	vak	Afl. 110,-
2	vakken	Afl. 195,-
3	vakken	Afl. 280,-
4	vakken	Afl. 365,-
5	vakken	Afl. 450,-
6	vakken	Afl. 535,-
7	vakken	Afl. 620,-
8	vakken	Afl. 705,-
9	vakken	Afl. 790,-
10	vakken	Afl. 875,-
11	vakken	Afl. 960,-

* *Wijzigingen onder voorbehoud.*
** *Voorde rekentoets wordt niet betaald.*
*** *Het profielwerkstuk wordt als een vak beschouwd en daarom moet er apart voor worden betaald. Dezelfde tarief die voor een gewoon vak geldt, geldt ook voor het profielwerkstuk. Afl. 110,- als alleen examen wordt afgelegd voor het profielwerkstuk en Afl. 85,- wanneer naast 1 of meerdere vakken ook examen wordt afgelegd voor het profielwerkstuk.*

Het verschuldigde examengeld kan in 1 keer worden betaald of in termijnen waarbij de uiterlijke betaaldatum **30 november 2018** is. Bij betaling in termijnen dient de kandidaat na de screeningsronde direct 1 vak te betalen. Indien binnen het pakket ook PWS gekozen is, dan is de betaling van het 1^e vak, de betaling van het PWS. Bij elke termijn dient aangegeven te worden voor voor **welk(e) vak(ken)** is betaald. Bij deze vorm van betaling dient **per keer** voor **gehele vakken** betaald te worden. Dat wil zeggen dat **het betaalde bedrag** overeen moet komen met **het aantal vakken** waarvoor is betaald.

In de voornoemde tabel is te zien welk bedrag betaald moet worden voor een bepaald aantal vakken. Bijvoorbeeld Afl. 280,- voor drie (3) vakken. Het betalingsbewijs van de eerste termijn dient samen met de overige stukken ingeleverd te worden bij inlevering van de inschrijvingsformulier en overige documenten in september.

Het verschuldigde examengeld dient **online** betaald te worden op de rekening van de RBC Royal Bank (Aruba) N.V. t.n.v. de Departement van Onderwijs Afdeling Aruba, rekeningnummer 77000000**30700428**

Op het betalingsbewijs dient u duidelijk te vermelden:

- naam
- adres
- landsexamen vwo, havo of mavo 2019
- namen van de vakken waarvoor is betaald

Indien de kandidaat zich in de periode tussen 1 september en 15 december van het schooljaar waarin examen wordt afgelegd schriftelijk voor het landsexamen afmeldt bij de balie van het Examenbureau, kan het reeds betaalde examengeld, met inhouding van Afl.100,- administratiekosten worden teruggestort. Bij restitutie (teruggave) van te veel betaalde

examengeld wordt Afl. 2,50 in rekening gebracht indien het bedrag dat gestort moet worden naar een andere bank dan de RBC – bank moet gaan.

De kandidaat dient bij de balie van het Examenbureau het formulier ‘*Landsexamen Aruba Verzoek om restitutie van examengelden*’ in te vullen. Bij afmelding na 15 december van het schooljaar waarin examen wordt afgelegd, verliest de kandidaat aanspraak op teruggave van het reeds betaalde examengeld.

*De informatie welke in deze brochure vermeldt staat is zo zorgvuldig mogelijk samengesteld echter kan geen aansprakelijkheid worden aanvaard, noch kan aan de vermelde informatie enig recht worden ontleend.
Eventuele (tussentijdse) wijzigingen onder voorbehoud.*